

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általunk katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 koróná, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (iskola-utca 4. sz.)

A kath. írók országos értekezlete.

(Ó.) Már maga ez a czim is elég ok arra, hogy száz ember közül csak tiz olvassa el a czikket, hogy megtudja, vajjon mit is akarnak ezek a kath. írók? Nem is akarunk tehát a czikk keretében szólni e kérdéstről; hálátlan igekezet volna. De nem hagyhatjuk szó nélkül azt a szomorú jelenséget, hogy miért csak tiz ember méltatja a száz közül figyelmére a kath. írók mozgalmát? Ha volna bármilyen csodálatos dologról szó, mindazt inkább szívesen fogadná az olvasó közönség, mint a kath. írók dolgait. Szomorú jelenség, mely megérdemli, hogy foglalkozzunk vele.

Mi az oka annak, hogy a kath. írók, jelesen pedig a hírlapírók egyáltalában nem, vagy csak alig részesülnek elismerésben a kath. olvasó közönség részéről? Minden más szellem, főleg pedig a keresztény eszméket meggyalázó frivol szellem, még legdurvább, legocsmányabb alakjában is kedvesebb fogadtatásra talál a közönség részéről, csak éppen a kath. szellem és annak harcosai fogadtatnak hidegen. Miért van ez így? Mi nem találjuk ennek okát másban, minthogy a kath. közönség legnagyobb részét, ugyanez általánosan közömbös a kath. eszmékkel és ezen eszmék hirdetőivel szemben.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Az igazgatóné jutalomjátéka.

Írta: Mézes János.

Nem minden kaszinó van olyan kényelemmel berendezve, mint például a Park-Club, vagy a Nemzeti Kaszinó, a mienk csak két helyiségből áll, egyik a kártyázó terem, (igazi nevének olvasó teremnek kellene lenni, de hát, sajnos, igen kevesen olvasnak, annál többen hódolnak a harminczkét levelűnek) a másik a könyvtárszoba, pár poros szekrényvel, a melyből Paul de Kock és Zola regényei kandikálnak ki tulajdonképpen, néhány bekötött folyóirat társaságában. A kártyázó teremre kívül ez a felírás van biggyesztve: Kaszinó és étterem.

Ebből a felirásból érthető, hogy néha nagyon vegyes publikuma van a mi kaszinónak csufolt intézményünknek. Siestát tartó vigéczek, zülleni szándékozó tarka turisták, kényeselő művészek és fáradságos napi munkájokban elfáradt kintornások bizarr csoportjai váltják fel egymást az étteremben, mivelhogy másik ilyenmű helyiség hiányában a kaszinóhoz semmi közük. Egyszer aztán magasabb vendégeink is érkeztek. Színészek, a művészet hamisítatlan emberei.

Kaszinónk helybeli és jogos tagjai kétféle foglalkozást szoktak tűzni rendes körülmények

Minden téren feltaláljuk e tünetet, minden ügyben, mely bármilyen vonatkozásban álljon is a kath. ügyekkel, de sehol oly nagy mérvben nem tapasztalható a közömbösség, mint a kath. hírlapírással szemben. E téren nem kell a kath. közönségnek az a mi katolikus. Ez ugyanis, nagyon is kenetteljes, nagyon is oktató. A könnyűvérű, mozgékony, s ami fő, idegizgató és szenzációs hírlapírást kedvelő csak a közönség. Nem tanulni és okolni, de szórakozni akar az újsággal, a mit olvas. A komoly irány e téren — untató. Pedig nem tagadható a tény, hogy az olvasó kedvenc lapja irányítja, magába szívja annak szellemét, követi eszméit úgy a politikai, mint a társadalmi kérdésekben. Átalakul gondolkozásában és szellemében lapjának irányára szerint. — Évek múltán így annyira egyoldalúvá lesz, hogy nem is akar más irányú lapot olvasni, csak azt, melylyel együtt gondolkodik, s mely reá nézve egyedüli mérvadó. És az emberek eme gyengéjét jól ismerő spekuláező gombamódra növeszti ama szenzációs hírlapok számát, melyek hivatva vannak hasznot hozni és megtevesztetni az elméket. Mi természetesebb, minthogy a kath. sajtó már elveinél fogva sem követheti a léha könnyűvérűség e szellemtermekeit, minek következtében azután unalmassá lesz a közönségre nézve, mely kötelességének

között. Egyik, az ambíciózusabb, a pénzesebb fele kártyázik, a másik, a pénztelenebb, vagy gyávabb kibiczel. Elképzelhető, mint maradtak félbe ezek a semmis időöltések, mikor felnyitott a kaszinó fehér vászonnal bevont üveg ajtaja és a fagyos tél dacára is szépen vasalt, világos überziehert viselő, lenge nyári nadrágos, borotvált arcu úri ember lépett be rajta s míg fényes czilinderét utánózatlan sikkal tartotta kezében, mely meghajlás közben mondta érthető, udvarias hangon:

— Társlatom.

Bámultunk.

Tarka csoport vonult be utána. A férfiak mindegyike hosszú hajat viselt, a nők rövidet. Amazok kezében czilinder kalap, emezek fején piros csiri-csári papírból készült meghatározhatatlan alakú fejdísz. Kezén mindegyiknek ragyogó drágakövekkel díszített aranygyűrű, lábán divatos bokavédő.

Ugy ültek is le a hosszú asztalhoz, egy sem találta feleslegesnek a felső kabátját, bár mi szegény, elmaradott falusi emberek is vittük már annyira, hogy szobában levétjük a felesleges ruhadarabot, mert kimenéskor meghülhetünk. Kuna Ferencz, a segédjegyző, csak úgy mellényben szokott üldögelni. Most azonban gyorsan felrántotta a kabátját és mint a falu don Juánja máris ott ült a művészek között, sorra bemutatkozván nekik, a hölgyeknek, mint illik, kézcsoák kíséretében.

Figyeltem bizalmas csevegésüket.

eleget vél tenni, ha járhatja a kath. irányú lapokat — ha ugyan járhat ilyent — ámde nem olvassa el.

Es ezen gyengeség nem csupán a műveletlen osztály tulajdona, de benne leledzik a tanult osztály legnagyobb része is, Sőt — ha csupán a kath. ügyektől távol állókra, vagy azokra mondhatnók azt, kik teljesen nélkülöznek a kath. szellemet gondolkozás módjukban, úgy még volna vigasztaló a közömbösség látára. De midőn azt látjuk, hogy maguk az egyháziak is — tisztelet e téren a sok kivételnek — szívesebben pártolják azt a sajtót, mely változtatásánál fogva mulattatóbb ugyan, de politikai irányukat kivéve nélkülöznek minden erkölcsi irányt — úgy a jelenség gondolkozóba ejt bennünket és nagyon is elnézőkké tesz a világi elemmel szemben.

Bámulva látjuk, hogy a kath. papság, dacára nagy tudásának és műveltségének — elősködik sokkal műveletlenebb emberek által irt újságok eszméin — irányt vesz azokból s engedi magát átgyuradni kedvenc lapja által eszméiben, nem ritkán szellemében is. Pedig mily roppant szellemi tőke hever gyümölcsötlenül az egyháziaknál! De az elvész, nem kamatozik, nem gyümölcsözik. Micsoda átalakulás, mily roppant változás állna be, ha e szellemi tőke mozgásba hozatnék! Magyarországon még

Az igazgató megállapította a műsort. A „Kikapós patikárius“, a „Háló kocsi ellenőre“, a „Teknős béka“, az „Osztrigás Miczi“ mind irodalmi remek. felülmúlhatlan alkotások, ezeket fogja előadni. Csupa új dolgok lesznek a repertoiron. Ezek legalább élvezetek, a régiék oly fádák, oly naivak, hogy nezőjük sem akadna.

Közben erősen megostromolták a pinczért. — Hogy lehet akkora helyen, mint Pókvár, virslit nem tartani! Milyen abszurdum! Az ember kénytelen kenyeret vacsorázni.

A naiva kényesen tolt fel orrocskáját.

— Pfüj! — kenyeret vacsorázni?

A pinczér, a ki székálló legény is a „Hus mérés“-ben, megvakarta először a fejét, majd feljebb gyürte véres inge ujját és csak azután szólalt fel:

-- Van, instálom, jó füstölt kalbász.

(Az instálom szót a betétszerkesztőtől lopta, ki, ha kellett, ha nem, folyton gyötörte vele a hallgatóságot.)

Nossza megjött a direktor kedve.

— Minden négy embernek egy párt, meg egy üveg sört, kenyér legyen elég.

Kuna Ferencz titokban összeszámította, mennyire rughat a költségeik és mig amazok marakodva fogyasztották, ő az asztal alatt megolvasta a pénzt. Persze, hogy nem volt annyi!

Pár szót váltott hát a vendégülközlővel és a végén udvariasan kijelentette:

— Minden fizetve van.

Mai lapunk 4 oldal.

Tetőtől-talpig.

— *Férfi-divat.* —

1900.

Nyáron a kényelmi szempont uralkodik a férfidivatban. Ilyenkor legkellemesebb a kényelmes zakó. Egyszínű vagy kis kockás vékony szövetből készült egy vagy kétsoros zakó ajánlatos. Ha a nadrág és kabát ugyanabból a szövetből való, a mellény színes, kockás, sötét fehér is lehet egy- vagy kétsoros. Egyszínű mellény jobb izlésre vall, de ha valakinek több színes mellénye van, bátran viselheti azokat, föltéve, hogy túlzott színárnyalatokkal nem sérti a jó izlést. Színes mellény viselésénél ügyelni kell arra, hogy fehér ing legyen alatta, ellenben sötét, vagy fehér mellényhez jól illik a színes ing, de mindig fehér gallérral. Mindez a zakóruhára vonatkozik. Ha a kabát és a mellény egyszínű és ugyanabból a sötét szövetből való, a nadrág színben hasonló, világosabb is lehet. Ehhez a ruhához hosszúra köthető nyakkendő vagy színes csokor jól áll. Sötét az utóbbi tarka is lehet, ha a ruha különben egyszínű, de színes inghez vagy színes nyakkendőhöz csakis egyszínű hosszú nyakkendő vagy csokor illik.

Gyász esetén, temetés alkalmával fekete sevitőből készült kétsoros kabát, sötét nadrág, matt nyakkendő (nem okvetlenül fekete), czilinder és sötétszürke keztyű viselendő. Fekete keztyűt csak a családtagok és jóbarátok viseljenek. — Nem minden fekete ruha gyászruha egyszínű. Fekete atlasz nyakkendő, vagy bársonygallér nem gyászképes, másrészt nem okvetlenül szükséges a fekete szegélyű zsebkendő. A gyász mélységét nem kell minél szélesebb kalap-gyászszalaggal jelezni, épp úgy nem szükséges a gyászniak a ruhán való föltűnő jelzése.

A redingót, magyarul „Ferencz József”-kabát, déltáni látogatásoknál, és más ünnepi alkalmaknál viselendő és az, ki csak némi súlyt helyez a kifogástalan ruházódásra, az említett alkalommal mást nem ölthet. Altalánosságban ez a kabát ebédutántól gyertyagyújtásig a modern világ ruhadarabja. Aki azonban kabátzsebeit nem tudja nélkülözni, sohasem fogja magát jól érezni a redingóban, mert nincs hova dugni a két kezét. A redingót mindig kétsoros legyen, fekete, sötét vagy világosszürke szövetből. A mellény lehet ugyanazon szövetből való, de fehér pikéből is egy- vagy kétsoros. Csak elvéve viselhető ehhez a kabáthoz színes mellény és ha a nadrág világosabb szövetből való, de fehér pikéből is egy- vagy kétsoros. Csak elvéve viselhető ehhez a kabáthoz színes mellény és ha a nadrág világosabb szövetből való (a nadrág más anyagból legyen, mint a kabát, de ehhez hasonló színárnyalatban), a mellény csak abból a szövetből lehet, mint a kabát. Fekete lakk- vagy sevrő-czipő (magas, vagy kivágott) a legajánlatosabb. Sárga vagy színes czipő sehogyan sem illik e kabáthoz, épp úgy nem való hozzá lehajtott gallér. Ünnepies alkalomkor fehér köthető selyem nyakkendő, vagy hosszúra kötött esarp viselendő. Estélyre a redingót nem comme il faut, erre az alkalomra a frakk kötelező.

Az ing akkor legcélszerűbb, ha a gallér és közelítő rá van varrva (az angol gallér nélkül, de rávarrott közelítővel viseli az inget), de a ki szokásból vagy takarékságból szempontból külön gallért és közelítőt visel, kifogástalan lesz addig, míg el nem felejté az inget — idején cserélni. A himzett elejű ing már nem divatos, igazán előkelő csakis a sima elejű fehér ing. Nyáron a puha mellű, széles redőjű fehér batiszt ing is divatos.

A hálóingnél mellékes, hogy színes bordurrel van-e ellátva, a fődolog az, hogy kényelmes legyen és bokáig érjen. Jobb azonban a hálóingnél az angoloknál annyira divatos „pajamas” (hálóruha), mely bő, a csipőben összeköthető hosszú nadrágból és gombolható kabátból áll. Ez az éjjeli ruha színes zefírből, oxfordból vagy könnyű gyapjú flanelből készül és az a jó oldala, hogy viselője még akkor is kifogástalan, ha véletlenül álmából szólítja el valamely kötelesség.

Esti ruhák közt a frakk a főszerep. A frakk viselése lehet kötelező vagy föltételes. Ha a frakk kötelező, akkor kabát, mellény és nadrág ugyanazon szövetből legyen, hogy a nadrágon van-e zsinór, vagy nem, (ha van, akkor csak keskeny lehet), hogy a frakk gallérján matt vagy fényes setyemtitűk van-e, vagy egyáltalában semmi sincs, az egyéni izlés dolga. Amilyen elegáns az egy vagy kétsoros, jól mosott, mely kivágásu fehér piké vagy angol vászonmellény, olyan izléstelen viselet a fehér selyemmellény. Vastag, zömök természetiek lehetőleg kerüljék a fehér mellény viseletét, mert ez még szélesebbnek tűnteti föl alakjukat.

A frakk-ing mindig sima, fehér legyen, egy vagy két gomblyukkal. Háromgomblyukas inget magas természetiek viseljenek. A legkorrektebb mindenestre a kétszórányukas ing. Az utóbbi időben divatos a piké-mellű ing, mely sima elővel szintén igen jól megfelel, de a redőzött, vagy selyemmellű ing mellőzendő. Főképp az utóbbi, pongyoláságánál fogva nyári tengerparti kosztümhöz igen, de frakkhoz semmi esetre sem való. A közelítő dupla gombbal viselendő és bő legyen. A gallér fölálló egyenes, vagy lehajtott hegygyel. A nyakkendő fehér vászonból, batisztból, francia pikéből készüljön, a csokor lehet kisebb vagy nagyobb, a terméhez képest. Hangverseny, vagy nem elite-mulatság alkalmával fehérsejlem csokor viseletét megbojcsajtható, de csakis fekete mellényhez. A harisnya fekete legyen, a czipő — akár magas, akár kivágott — lakkból vagy fényes sevrő bőrből való. Gyémánt mellgomb csak elvéve használandó, sokkal előkelőbb a valódi gyöngygomb, s ha arra nem futja, a sima arany mellgomb. Az óralánc vékony legyen, a mellénygomblyukon áthuzott lánc — még ha vékony is — frakkhoz nem áll jól. Frakk-öltözethez fekete raglan vagy az ugynevezett „opera cape” és klak legcélszerűbb. Közönéges, hosszú fekete felöltő és czilinderkalap azonban épp oly jó és korrektek.

Hivatalos járásban csak az vigye magával botját vagy ernyőjét, kinek járás közben rá kell támaszkodnia. Az ernyő szép időben mindig sodorra legyen. Ernnyőt jól sodorni nagyon kevesen tudnak, ehhez bizonyos gyakorlat kell. Az etikett szerint az összesodort ernnyőt nyelénél kell tartani, nem pedig a közepén fogva vagy a hónaljra tartva. Eső után a becsukott, nedves ernnyőt nem szabad összesodorni.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlők megjavítása.

Néhány év még, s a szőlőterület tekintetében ismét ott leszünk, a hol a 70-es években állottunk. Ezt a reményt táplálhatjuk a statisztikának azon adataiból, melyek szőlőművelésünk felkarolását jelzik. Kérdés azonban, hogy vajjon a mennyiség és a bor minősége tekintetében hasonló kilátásunk van-e. Sajnos! e kérdés tagadó válasz megválaszolására kényyszerít s ha felteszszük a másik kérdést gyanánt annak miértjéért, hát azonnal tisztában vagyunk a felelettel is. Azért, mert az új szőlők telepítése lázas sietséggel történvén, igen sok helyen nem járnak el az okosság elveinek figyelembe vételével, hanem csak úgy ötletszerűen. S különösen áll ez állítás a trágázát tekintetében. Már pedig, ha a művelés körül elkövetett hiba valahol megbosszulja magát, úgy épen a trágázás az. Épen ez okból, most midőn közeledünk azon időponthoz, hogy tevékenységünket ismét a szabad természetbe vigyük, nem tartjuk feleslegesnek egyet-mást közzétenni arra nézve, hogy mi módon juttassuk a műtrágyákat a szőlőnek.

A gyakorlatban egyik termelő a műtrágyákat a töke nyaka körül alkalmazza, másik a

tökesorok között huzott árokban helyezi el, a harmadik pedig egyenletesen szórja el az egész területen.

Határozottan legjobb mód az, midőn a szőlő egész területén egyenletesen szórátik el. Igaz ugyan, hogy ezen eljárással a földben lévő gyomok felburjánzását mozdítjuk elő, de ez nem baj, mert e körülmény egyrészt intenzívebb művelésre, gondosabb kapálásra készítet, a melynek kedvező eredménye el nem marad, másrészt pedig a talaj tápanyag gazdagodását is előmozdítja, a mennyiben a felkapált s ismét a földbe kerülő zöld gyomok bomlásnak indulván, a zöldtrágyázás hatásának megfelelő eredményt idéznek elő. Az egyenletes eltergetés, illetve elhúzás mellett különösen azon körülmény szól, hogy a trágát a csapadék a gyökérzet minden részéhez lejuttatja s így az teljes egészében kibasztható.

Fiataltöltetvénél célszerűbb a töke nyaka körüli trágázási eljárást alkalmazni, bármily trágáról is legyen szó, ugyanezen szabály áll a leglazább természetű földekre is. A mi a trágák alátakarását illeti, erre nézve követendő szabálynul szolgáljon az, hogy a chilisalétróm s a kénvas ammónia igen sekélyen kapálható alá; ellenben a foszforsavdus trágák, továbbá a káliitrágák legalább is 20 centim. mélységben.

A chilisalétrómot, mint a melyből legkevesebb mennyiséget adunk, az eredményesebb szétszórás céljából homokkal vagy száraz földdel elegyítjük; ellenben egyéb műtrágyákat egymagukban is kiszórhatunk.

Az alkalmazandó mennyiségre számos körülmény gyakorol befolyást, így a földnek tápanyaggazdagsága, a szőlő lombzatának állapota a szőlő kora, fajtája, metszése a termelésnél kitűzött cél stb.; a melyekre nézve legjobb utmutatást a tapasztalat szolgáltat.

Ha termelőink figyelembe veszik a trágázásra vonatkozólag most elősoroltakat, bizonyára nagyban hozzájárának szőlőink mennyiségének és minőségének javításához.

Felcölös szerkesztő: Chay Antal.

Egy tisztességes idősebb magános nő házgondnoknőnek keresztek.

Bővebbet a kiadó-hivatalban.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

kiadóhivatalunkban

jutányos áron

(Iskola-utca 4. sz.)